

Brussel, 17 maart 2016

• Persmededeling jaarverslag RVA 2015 •

Samengevat

De vergoede werkloosheid daalde aanzienlijk in 2015, zowel de volledige als de tijdelijke werkloosheid.

Wat de volledige werkloosheid betreft moet men 2 groepen onderscheiden :

1° De werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. Dit aantal (gemiddeld 417 432) is met 9% gedaald tegenover 2014.

2° De niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. Dit aantal daalde in 2015 zowel bij de vrijgestelde oudere werklozen met 15,9% als bij het aantal vrijgestelde werklozen met een bedrijfstoeslag met 6%.

Het totaal aantal uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden en niet-werkzoekenden samen is gedaald met 9,9% of 62 459 personen gemiddeld op jaarbasis.

Deze evolutie verklaart zich door 3 belangrijke factoren :

- Voor het tweede jaar op rij kende België een gematigde groei van 1,4% in 2015, na een groei van 1,3% in 2014. Volgens de Nationale Bank is de werkgelegenheid toegenomen met 37 500 eenheden als jaargemiddelde voor 2015.
- Het demografisch effect. De actieve bevolking en de bevolking op beroepsleeftijd nemen minder uitgesproken toe en er is een grotere uitstroom naar het pensioenstelsel.
- Tenslotte is er het effect van de reglementaire wijzigingen, in het bijzonder de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Tussen 1 januari en 31 december 2015 zijn 29 155 werklozen die een inschakelingsuitkering ontvingen aan het einde van hun recht, tot 3 jaar of tot 3 jaar vanaf de leeftijd van 30 jaar naargelang van de gezinscategorie, gekomen. In jaarlijks gemiddelde gaat het om 23 394 personen.

Wat de tijdelijke werkloosheid betreft is er een daling met 10,1% in 2015. De tijdelijke werkloosheid wegens werkgebrek om economische redenen, die het best de evolutie van de conjunctuur weerspiegelt, daalde eveneens en sterker (-17,9%).

Het aantal werknemers met een onderbrekingsuitkering (288 107) is gestegen met 4,3%. Er was een toestroom van aanvragen eind 2014 om te ontsnappen aan de hervormingen die striktere toelatingsvoorwaarden oplegden in 2015. Het aantal aanvragen in 2015 is gevoelig gedaald.

Ongeveer 125 miljoen dienstencheques werden in 2015 gebruikt, dit is een stijging met 3,9% in vergelijking met 2014.

De totale uitgaven van de RVA, uitgezonderd de materies die werden overgedragen aan de gewesten, daalden met 696,3 miljoen EUR in 2015. Op twee jaar tijd namen de totale uitgaven van de RVA af met 1,1 miljard EUR, d.i. -11,5%.

De vergoede werkloosheid daalde aanzienlijk in 2015.

Het totale aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (met of zonder bedrijfstoeslag), werkzoekenden en niet-werkzoekenden samen, is gedaald met 9,9% (- 62 459). Dat aantal bedraagt momenteel 570 902 eenheden, wat het laagste cijfer is sinds 24 jaar (1992).

1ste daling: bij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) geteld door de RVA is, nadat het in 2014 ongeveer gelijk is gebleven, aanzienlijk afgenomen in 2015. Het ging om een maandelijks gemiddelde van 417 432 eenheden, dit is 9% minder dan in 2014 (- 41 210).

Die evolutie is echter sterk beïnvloed door twee reglementaire wijzigingen:

- de eerste deed het aantal UVW-WZ afnemen. Het gaat om de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen tot 3 jaar of tot 3 jaar vanaf de leeftijd van 30 jaar naargelang van de gezinscategorie. Die reglementaire wijziging dateert van eind 2011 maar had pas effect vanaf 1 januari 2015. In 2015 zijn 29 155 werklozen die een inschakelingsuitkering ontvingen in de loop van de voorgaande maanden aan het einde van hun recht gekomen. In jaarlijks gemiddelde gaat het om 23 394 personen. Dat betekent dat een goeie helft van de daling van de werkloosheid tussen 2014 en 2015 rechtstreeks toe te schrijven is aan die reglementaire wijziging. Er dient ook aan herinnerd dat die nieuwe maatregel van structurele aard is en elke maand tot een aantal bijkomende gevallen van einde recht zal leiden;
- de tweede deed daarentegen het aantal UVW-WZ toenemen. Immers, de leeftijd vanaf wanneer werklozen een vrijstelling kunnen aanvragen van inschrijving als werkzoekende, is opgetrokken van 58 naar 60 jaar op 1 januari 2013 en vanaf 1 januari 2015 werden voor nieuwe intreders van 60 jaar of ouder nog bijkomende beperkingen toegevoegd aan de mogelijkheid om die vrijstelling aan te vragen. In vergelijking met 2014 is het aantal UVW-WZ van 59 of 60 jaar zo met 8 644 eenheden toegenomen. Zonder die reglementaire wijziging zou de daling van het aantal UVW-WZ ongeveer 20% groter geweest zijn.

De hiernavolgende vaststellingen in verband met de UVW-WZ dienen dan ook te worden geïnterpreteerd in het licht van die reglementaire wijzigingen.

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) is in de drie gewesten afgenomen, namelijk -4,3% in Vlaanderen, -12,5% in Wallonië en -10,7% in Brussel. Omwille van het feit dat het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verhoudingsgewijs meer gerechtigden op een inschakelingsuitkering tellen, in het bijzonder met een lange werkloosheidsduur, dan het Vlaams Gewest, is de daling dan ook het sterkst in die twee gewesten. Ze hebben wel nog steeds gevoelig hogere werkloosheidsgraden.

Het aantal UVW-WZ daalde bij de mannen (-7,6%) en nog meer bij de vrouwen (-10,7%).

Er valt een sterke daling te noteren bij de jongeren (-18,7% bij de < 25-jarigen) en een aanzienlijke daling in de leeftijdsklasse van 25-49 jaar (-11,7%). Bij de 50-plussers is er daarentegen een zeer lichte stijging van 0,7% die voortvloeit uit de genoemde reglementaire wijziging (het optrekken van de leeftijd voor vrijstelling van inschrijving als

werkzoekende). Die stijging heeft immers bijna uitsluitend betrekking op de 59- en 60-jarigen.

De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) daalde met 11,6%, de werkloosheid van middellange duur (1 tot 2 jaar) nam af met 10,3% en de werkloosheid van lange duur (2 jaar of langer) daalde met 6,2%.

Volgens studieniveau nam de werkloosheid met 4% af bij de houders van een diploma van het hoger onderwijs. De daling is veel sterker bij de houders van een diploma van het secundair onderwijs (- 9,7%) en bij de laaggeschoolden (- 10,2%).

Rekening houdend met de genoemde reglementaire wijzigingen daalde het aantal UVW-WZ met een werkloosheidsuitkering (met inbegrip van een bedrijfstoeslag) met 2,4%, terwijl het aantal UVW-WZ met een inschakelingsuitkering (d.i. op basis van hun studies) daalde met 35,7%. Die daling van de inschakelingsuitkeringen doet zich reeds voor sinds 2008, maar is groter geworden sinds de hervorming van de wachttijd naar de beroepsinschakelingstijd en de verlenging met 3 maanden in 2012. Ze is nog versterkt in 2013 als gevolg van een procedure van opvolging van het actiever zoekgedrag naar werk voor de gerechtigden op een inschakelingsuitkering en in 2014 ten gevolge van de invoering van een dergelijke procedure voor de jongeren in hun inschakelingstijd. De beperking van het recht op een inschakelingsuitkering heeft, zoals reeds vermeld, de uitstroom uit de werkloosheid in 2015 sterk beïnvloed, direct en ongetwijfeld ook indirect. Ten slotte, zelfs als het effect van die maatregelen nog heel beperkt lijkt, zijn de toelatingsvoorwaarden met betrekking tot het stelsel van de inschakelingsuitkering in 2015 versterkt door het invoeren van een diplomavereiste voor jongeren onder de 21 jaar en door het verlagen van 30 naar 25 jaar van de leeftijdsgrens voor het indienen van een uitkeringsaanvraag.

Volgens Eurostat bedraagt de geharmoniseerde werk-loosheidsgraad in 2015 voor België 8,3% (- 0,2 procentpunt t.o.v. 2014).

2de daling: de niet-werkzoekende uitkerings-gerechtigde volledig werklozen

Het aantal vrijgestelde oudere werklozen en het aantal vrijgestelde werklozen met een bedrijfstoeslag (voorheen brugpensioen) is nog afgenomen in 2015 (met respectievelijk - 15,9% en - 6,0%). De evolutie in die groepen wordt beïnvloed door de minder talrijke intredes als gevolg van een striktere reglementering en door een omvangrijkere uitstroom naar het pensioenstelsel omwille van de vergrijzing van de bevolking. Het aantal werklozen met een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende om sociale of familiale redenen is ook sterk afgenomen (2 026 gerechtigden in 2015 tegenover 6 908 in 2014), aangezien die vrijstelling vanaf 2015 nog slechts voor mantelzorgers toegankelijk is

3de daling: de tijdelijk werklozen

Het aantal dagen tijdelijke werkloosheid daalde met 10,1% in 2015. De tijdelijke werkloosheid wegens werkgebrek om economische redenen, die het best de evolutie van de conjunctuur weerspiegelt, daalde ook en wel nog forser (- 17,9%). Het totale aantal dagen tijdelijke werkloosheid ligt zo lager dan op zijn minimumpeil van 2007, d.i. voor de crisis. Dat is ook het geval voor het aantal werknemers in budgettaire eenheden uitgedrukt (stemt min of meer overeen met voltijds equivalenten), dat 27 563 eenheden bedroeg.

Meer dan 300 000 werknemers in loopbaanonderbreking of tijdskrediet

Gemiddeld ontvingen 288 107 werknemers onderbrekingsuitkeringen in 2015, d.i. een stijging van 4,3% in vergelijking met 2014. De toename is sterker voor het tijdskrediet, dat van toepassing is in de privésector (+6,5%), dan voor de loopbaanonderbreking, die geldt in de openbare sector (+ 2,8%). In de beide gevallen zijn het vooral de verminderingen van de werktijd met 1/5 die een toename vertonen. Na verschillende jaren van aanzienlijke groei krimpt de toename (+1,5%) bij de thematische verloven (ouderschapsverlof, verlof voor medische bijstand en verlof voor palliatieve zorgen).

Die stijgingen resulteren uit een anticipatief effect door de hervormingen die striktere toelatingsvoorwaarden oplegden of aankondigden op het vlak van tijdskrediet en loopbaanonderbreking, met inbegrip van de eindloopbaanstelsels. Zo was er een toestroom van aanvragen in de loop van de laatste maanden van 2014 en de eerste maanden van 2015.

In 2015 stellen we echter een gevoelige afname vast van de nieuwe intredes in het tijdskredietstelsel en in de eindloopbaanstelsels.

Door de afschaffing van de uitkeringen voor het tijdskrediet zonder motief is het aantal werknemers in onderbreking zonder uitkeringen nog gestegen met 17% tot 12 520 eenheden. Zo is in 2015 de kaap gerond van 300 000 werknemers in onderbreking met of zonder uitkering.

125 miljoen dienstencheques

Het stelsel van de dienstencheques is sinds 1 juli 2014 juridisch geregionaliseerd. De RVA bleef echter het budgettair en operationeel beheer verzekeren in 2015.

Het gebruik van dienstencheques, dat in 2014 voor het eerst een lichte daling kende, ging in 2015 opnieuw de hoogte in. Zo nam het aantal terugbetaalde dienstencheques, dat in de buurt komt van de 125 miljoen, met 3,9% toe.

Het aantal actieve gebruikers steeg ook (+4,7%) en het gemiddelde verbruik per gebruiker, dat in 2014 gedaald was tot 119 cheques per jaar, is opnieuw gestegen naar 123 (+3,4%).

Het aantal aangekochte cheques in 2015 (bijna 126 miljoen) nam dan weer toe met 8,5%. De stijging bedraagt 10,3% in Vlaanderen, 4,2% in Wallonië en 8,4% in Brussel. Die omvangrijke groei ten opzichte van 2014 moet echter worden genuanceerd door het feit dat heel wat gebruikers eind 2013 meer cheques hadden besteld, rekening houdend met de prijsstijging op 1 januari 2014. De aankoop van cheques in 2014 was als gevolg daarvan geringer. De kleinere stijging voor Wallonië kan ongetwijfeld minstens voor een deel worden verklaard door de vermindering van het fiscale voordeel (belastingvermindering van 10% in plaats van 30%) op de aankoop van cheques, die door dat geweest werd beslist.

Het aantal actieve erkende ondernemingen bleef daarentegen gevoelig afnemen (-248, d.i. -10,9%). In 2015 bleven nog 2 030 actieve ondernemingen over tegenover 2 753 in 2012, wat meer dan een kwart minder is op drie jaar tijd. Die daling kan worden toegeschreven aan de maatregelen tot professionalisering van de sector, die werden opgelegd door de reglementering, en aan de versterkte controles.

De activeringsmaatregelen

Het merendeel van de activeringsmaatregelen is sinds 1 juli 2014 juridisch overgedragen aan de gewesten. De RVA bleef in 2015 echter het budgettair en operationeel beheer verzekeren.

Het aantal werknemers dat een vorm van activering van de werkloosheidsuitkering genoot, daalde licht (- 1,2%).

Sommige maatregelen blijven echter in aantal toenemen. Dat is het geval voor de belangrijke activeringsmaatregel die de indienstneming ondersteunt van werkzoekenden die jonger zijn dan 30 jaar, die laaggeschoold zijn en die minstens 6 maanden werkloos zijn. In 2015 zijn 14 804 jongeren aangeworven in het kader van dat plan, dat voorziet in een sterke vermindering van de tewerkstellingskosten (1 000 euro per maand gedurende 3 jaar per aanwerving). Het gemiddelde aantal werknemers vergoed binnen dat stelsel kent in 2015 een toename van 73,9%. Anderzijds werden in 2015 4 223 jongeren aangeworven in het kader van de instapstages (+ 35,3%).

Het Activaplan van zijn kant bleef de aanwerving ondersteunen van langdurig werklozen (gemiddeld 25 853 betalingen per maand) en van werklozen met een verminderde arbeidsgeschiktheid (gemiddeld 1 491 betalingen per maand).

Het aantal deeltijdse werknemers dat een inkomensgarantie-uitkering geniet (44 716) nam daarentegen met 12,5% af onder invloed van striktere toelatingsvoorwaarden en een striktere berekeningswijze van de uitkering.

Een hoge werkdruk

In totaal is het aantal uitkeringen onder beheer van de RVA (1 159 472) met 5,4% gedaald.

Die daling van het gemiddelde aantal maandelijkse betalingen heeft daarentegen de werkdruk niet verminderd. Door het feit dat er meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt bestaat, kennen de werknemers meer transities in hun professioneel traject, wat het aantal aanvragen om werkloosheidsuitkeringen verhoogt. Dat hogere aantal transities en dus ook uitkeringsaanvragen komt eveneens voort uit het feit dat de ratio van de werkzoekende werklozen ten opzichte van de werklozen die zijn vrijgesteld van het zoeken naar werk elk jaar stijgt. Daarnaast werd de behandeling van de uitkeringsaanvragen veel ingewikkelder sinds het invoeren van de hervormingen met betrekking tot de degressiviteit van de werkloosheids- en inschakelingsuitkeringen. Ten slotte zijn de rechten met betrekking tot de werkloosheids- en onderbrekingsuitkeringen steeds meer gekoppeld aan voorwaarden op het vlak van de beroepsloopbaan. Daardoor wordt het, om rechten te fixeren, noodzakelijk om rekening te houden met veel langere referentieperiodes en om meer berekeningen en verificaties uit te voeren. Die verschillende factoren hebben bijvoorbeeld tot gevolg dat het aantal aanvragen om werkloosheidsuitkeringen en tot berekening van de beroepsloopbaan hoger is (+1,5%) dan in 2009, wat nochtans een recordjaar was op het vlak van het totale aantal uitkeringsgerechtigden. De behandeling van die aanvragen is daarenboven ingewikkelder geworden.

Globale uitgaven die op 2 jaar tijd met meer dan 1,1 miljard euro zijn gedaald

De gemiddelde maandelijkse werkloosheidsuitkering voor werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen bedroeg in 2015 1 028,98 euro per maand (- 1,0% ten opzichte van 2014). De gemiddelde maandelijkse inschakelingsuitkering bedroeg 693,60 euro (+ 0,8% ten opzichte van 2014). Er dient echter aan te worden herinnerd dat er in 2015 geen indexering plaatsvond. De evoluties zijn dus toe te schrijven aan de opwaardering van de uitkeringen in het kader van de welvaartsaanpassing en aan de verschuivingen binnen de populatie van de werklozen.

De uitgaven voor volledige werkloosheid daalden in 2015 met 10,1%. Uitgedrukt als ratio ten opzichte van het bbp vertegenwoordigen ze 1,18% (1,34% in 2014), wat het laagste cijfer is van de voorbije 13 jaar.

De totale uitgaven van de RVA, uitgezonderd de materies die werden overgedragen aan de gewesten, daalden met 696,3 miljoen euro (- 7,6%). Op twee jaar tijd namen de totale uitgaven van de RVA, uitgezonderd de overgedragen materies, af met 1 103 miljoen euro, d.i. - 11,5%.

In 2015 vertegenwoordigen de totale uitgaven van de RVA 2,10% van het bbp (tegenover 2,33% in 2014). Die ratio ligt hoger dan het Europese gemiddelde maar er dient aan herinnerd dat die ook uitgaven omvat die elders ten laste worden genomen door de stelsels voor ziekte- of invaliditeitsverzekering, de kinderbijslag of de sociale bijstand.

Die dalende evolutie is toe te schrijven aan een sinds 2 jaar gunstigere economische conjunctuur, aan de demografische evolutie en in het bijzonder aan verschillende hervormingen die de voorbije jaren werden ingevoerd. Ze werd ook versterkt door het uitblijven van een indexering in 2014 en 2015.

Het rigoureuze en uniforme beheer van de RVA inzake controle en gebruik van nieuwe technieken om de doelgerichtheid van de onderzoeken te verfijnen laat ook toe om misbruik, fraude en oneigenlijk gebruik van het systeem te beperken. Binnen dat domein lag de prioriteit de voorbije jaren op preventie en dat steeds meer in samenwerking met de uitbetalingsinstellingen.

Na een lichte daling in 2014 stegen de uitgaven voor de dienstencheques met 25 miljoen euro in 2015.

Bemoedigende vooruitzichten voor 2016

België zet nu al 10 kwartalen zijn groei voort. Die groei is gematigd maar heeft positieve gevolgen voor de arbeidsmarkt. De RVA-statistieken tonen in 2015 een daling van de tijdelijke werkloosheid, een afname van het aantal faillissementen en een daling van de volledige werkloosheid, vooral bij de jongeren. Andere indicatoren tonen een stijging van het aantal oprichtingen van ondernemingen, een toename van het aantal werkaanbiedingen, een stijging van het aantal gepresteerde uren in uitzendarbeid en een groei van het aantal tewerkstellingen.

Het Federaal Planbureau voorziet een groei van 1,2% in 2016.

Die instantie voorziet ook 29 900 extra jobs in 2016. Rekening houdend met de evolutie van de conjunctuur, de evolutie van de beroepsbevolking en het effect van de hervormingen die aan het stelsel werden aangebracht, zou het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van arbeid of studies in 2016 moeten dalen met 11 400 eenheden.

Uitdagingen die belangrijk blijven

Met een actuele tewerkstellingsgraad van 67,3% zijn we nog ver verwijderd van de doelstelling van 73,2% in 2020 die voor België werd vastgelegd in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie.

Dat is niet verwonderlijk als men weet dat die doelstelling werd vastgelegd vóór de crisis en dat we sinds 2009 in België en in Europa de zwakst groeiende conjuncturele cyclus van de voorbije 60 jaar hebben gekend. Volgens de Nationale Bank is de economische bedrijvigheid bijna 10% lager dan wat we hadden kunnen verwachten op basis van de tendensen die vóór de crisis werden waargenomen.

Een vergelijking met de andere Europese landen toont aan dat er ook belangrijke structurele problemen blijven. Meer bepaald gaat de re-integratie van risicogroepen slechts traag vooruit en blijft het verschil inzake werkloosheidsgraden tussen de gewesten hoog.

Voor die twee domeinen is het belangrijk eraan te herinneren dat sinds 1 juli 2014 verschillende federale bevoegdheden met betrekking tot de werkgelegenheid juridisch werden overgedragen aan de gewesten. Het gaat daarbij met name om de dienstencheques, de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, de activeringsmaatregelen en de controle op de actieve en passieve beschikbaarheid van werkzoekenden. Met het oog op de continuïteit bleef de RVA het merendeel van die bevoegdheden uitoefenen in 2015. De effectieve overdracht is deels uitgevoerd op 1 januari 2016 en in principe zal het andere deel worden uitgevoerd in de loop van 2016 of op 1 januari 2017. De gewesten zullen dan over alle instrumenten beschikken voor een globaler en efficiënter tewerkstellings-, en (her-)inschakelingsbeleid.

Er zijn ook opportuniteiten. De pensionering van talrijke werknemers uit de babyboomgeneratie verhoogt het aantal vacatures ter vervanging van hun tewerkstelling, en daarbij komen nog de jobs als gevolg van de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen.

Dat demografische fenomeen heeft ook een gunstige invloed op de werkloosheidsstatistieken en -uitgaven door een grotere uitstroom van werklozen naar het pensioenstelsel (ook al is die tussen 2000 en 2010 afgeremd door de verhoging van de pensioenleeftijd voor vrouwen naar 65 jaar en door minder talrijke cohortes van personen geboren tijdens de oorlog van '40-'45).

Maar de daling van de vergoede werkloosheid laat zich niet alleen verklaren door de demografische evolutie. De actieve bevolking en de bevolking op beroepsleeftijd blijven immers toenemen, zij het minder uitgesproken. Bovendien wordt de geringere groei van die bevolkingen gecompenseerd door de sterke stijging sinds 2012 van de gedetacheerde werknemers die arbeidsplaatsen invullen in België zonder er te zijn geregistreerd bij de sociale zekerheid.

De evolutie van de werkloosheid wordt ook sterk beïnvloed door een actief arbeidsmarktbeleid en door hervormingen van de werkloosheidsverzekering. Belangrijke maatregelen en structurele hervormingen zijn sinds het begin van de jaren 2000 uitgevoerd en werden nog versterkt sinds 2012: dienstencheques, opvolgings- en begeleidingsplan voor werkzoekenden, maatregelen om

de werkloosheidsuitkering te activeren bij jongeren en langdurig werklozen, geleidelijke restricties voor de stelsels om vervroegd uit te treden uit de arbeidsmarkt, verschillende hervormingen van de stelsels van de wachtuitkering en daarna de inschakelingsuitkering, degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen ... Het merendeel van die maatregelen heeft effecten op lange termijn. De daling van de vergoede werkloosheid is sterker in de groepen die betrokken zijn bij die hervormingen: jongeren, vrouwen, langdurig werklozen jonger dan 50 jaar, gerechtigden op inschakelingsuitkeringen, oudere werklozen met of zonder bedrijfstoeslag ... Sommigen behielden hun tewerkstelling of vonden een nieuwe baan. Anderen gingen echter over naar andere stelsels of hebben zich teruggetrokken van de arbeidsmarkt.

Het is dus nodig om de ontwikkeling van duurzame en kwaliteitsvolle arbeid te promoten en erover te waken dat de werklozen daar de vruchten kunnen van plukken.

Belangrijke nieuwe hervormingen werden gelanceerd in 2015, met name om de arbeidskosten te verminderen, werkgelegenheidsvallen te beperken en loop-banen te verlengen. Het doel bestaat erin werkgelegenheid te creëren, de arbeidsmarkt te dynamiseren en de evolutie van de uitgaven te beheersen. Het Fe-de-raal Planbureau en de Nationale Bank zijn de mening toegedaan dat die maatregelen, waarvan de effecten geleidelijk zijn, de werkgelegenheid in gunstige zin zullen blijven doen evolueren.

Meer doen en beter met minder

Ondanks een hoog werkvolume, nieuwe opdrachten en een toegenomen complexiteit is het personeelsbestand met 10% gedaald tussen 2010 en 2014.

In 2015 werd de RVA, net als de andere federale openbare besturen, onderworpen aan drastische en ongeziene besparingen. Zijn personeelsbudget werd met 4% verminderd, zijn werkingsbudget (met inbegrip van de informatica) en zijn investeringsbudget werden elk met 20% verminderd. Die verminderingen zullen bovendien elk jaar bijkomend met 2% worden verhoogd van 2016 tot 2019.

Die beperkingen en de wervingsstop die wordt toegepast sinds september 2014 hebben het personeelsbestand met nog 6% extra verminderd in 2015. Tussen december 2009 en december 2015 en zonder rekening te houden met de enkele tientallen personeelsleden die al zijn overgedragen aan de gewesten, zal het personeelsbestand zo verminderd zijn met 15%, zijnde meer dan 500 voltijds equivalenten.

Ondanks deze moeilijke context heeft de RVA in 2015 alle verbintenissen van zijn bestuursovereenkomst nageleefd, dit garandeert een goede dienstverlening aan de sociaal verzekerden en aan de werkgevers.

In 2015 zijn de resultaten op meerdere domeinen nog vooruitgegaan. Zo werd bijvoorbeeld de gemiddelde behandelingstermijn van de aanvragen om werkloosheidsuitkeringen nog verkort (van 12 dagen in 2009 tot 7 dagen in 2015).

Voortzetting van de modernisering

De RVA bleef ook verder elektronische toepassingen voor de werknemers en de werkzoekenden ontwikkelen. De elektronische procedure om onderbrekingsuitkeringen aan te vragen (met inbegrip van ouderschapsverlof en medische bijstand) vindt meer en meer ingang bij de werknemers en de werkgevers (25 148 elektronische aanvragen in 2015, wat dubbel zoveel is als in 2014). De RVA maakt steeds vaker gebruik van de eBox, de nieuwe elektronische mailbox van de sociaal verzekerden. Eind 2015 waren

205 725 elektronische mailboxen geactiveerd. Van alle documenten die via de eBox ter beschikking worden gesteld van de burgers, worden de documenten van de RVA het meest geraadpleegd. De RVA lanceerde in september 2014 de elektronische controlekaart waarmee de werkloze maandelijks zijn periodes van werkloosheid en de andere gebeurtenissen die een invloed hebben op de vergoeding kan aangeven. Die toepassing - beschikbaar op pc, tablet of smartphone - werd al door meer dan 60 000 werklozen gebruikt.

Bovendien gebeuren de diensten aan de werkgevers steeds meer op digitale wijze. In 2014 werden meer dan 1,1 miljoen aangiftes tijdelijke werkloosheid elektronisch ingediend (d.i. 97,7%). Het aantal elektronische aangiftes van sociaal risico (elektronische variant van de papieren formulieren) is in 2015 nog met 10% gestegen, en heeft de kaap van 4,6 miljoen overschreden. De elektronische aangiftes in de werkloosheidssector vertegenwoordigen 87% van de elektronische aangiftes van sociaal risico voor de volledige sociale zekerheid. De RVA bezorgde, ontving en raadpleegde eveneens, via het netwerk van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, tientallen miljoenen attesten. Ten slotte maakt de RVA ook gebruik van sms'en (93 874 in 2015) om vooral de jonge werklozen te herinneren aan hun gesprekken, wat een positief effect heeft op de aanwezigheidsgraad.

De RVA zet zich in om zo efficiënt mogelijk fraude en oneigenlijk gebruik te verminderen en blijft dus ook zijn controleprocedures verder informatiseren. Datamatching, zowel a priori als a posteriori, wordt steeds meer veralgemeend. De laatste jaren werden er vooral inspanningen geleverd op het gebied van preventieve acties, die het mogelijk maken om onverschuldigde betalingen te vermijden die het gevolg zijn van het ontbreken van verklaringen of valse verklaringen van de sociaal verzekerden. Voor het eerst in 4 jaar tijd zijn de vastgestelde onverschuldigde bedragen gedaald terwijl de ingevorderde bedragen nog gestegen zijn. Die evolutie is ten minste gedeeltelijk het resultaat van de geleidelijke veralgemening van de preventieve controles en van het ontradende effect van de controles en sancties.

Duurzame ontwikkeling en maatschappelijke verantwoordelijkheid

Sinds 2012 beschikt de RVA over een milieubeheersysteem om zijn milieuprestaties continu te evalueren en te verbeteren. Zo heeft de RVA sinds verschillende jaren geleidelijk ook een elektronische variant ontwikkeld voor alle werkgeversformulieren. Zoals hiervoor al werd aangehaald, worden de elektronische formulieren en aangiftes steeds meer gebruikt, wat het papierverbruik doet dalen.

Nadat in 2013 het EMAS-certificaat werd verkregen voor zijn gebouw van het hoofdbestuur, heeft de RVA de EMAS-registratie uitgebreid naar de gebouwen waarvan hij eigenaar is. Dat was het geval voor 3 gebouwen in 2014 (Charleroi, Brugge en Gent) en 8 andere bureaus in 2015 (Antwerpen, Kortrijk, La Louvière, Bergen, Oostende, Doornik, Turnhout en Vilvoorde).

In het kader van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft de RVA opnieuw, zoals hij dat al 5 jaar doet, talrijke stagiairs, zowel studenten als werkzoekenden, onthaald. In 2015 werden 454 stagiairs verwelkomd onder wie 271 leerlingen of studenten voor het school- of academiejaar 2014-2015 en 183 werkzoekenden in het kader van een instapstage. Een aanzienlijke stap voor een instelling als de RVA die de transitie op de arbeidsmarkt wil ondersteunen.

Eind 2015 heeft de RVA deelgenomen aan een piloot-project van de Federale Overheidsdienst Personeel en Organisatie met het oog op de zelfevaluatie van zijn beleid inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat zelfevaluatiekader van de maatschappelijke verantwoordelijkheid is gebaseerd op de principes van de ISO-norm 26000, maar aangepast aan de openbare sector. Na 4 workshops met de directie van de RVA werd een actieplan bepaald om de aanpak van de maatschappelijke verantwoordelijkheid te optimaliseren en om het voltallige personeel te sensibiliseren.

De Zesde Staatshervorming

2015 is voor de RVA een jaar geweest van belangrijke wijzigingen. Onze instelling moest immers de bevoegdheidsoverdrachten voorbereiden die werden beslist in het kader van de Zesde Staatshervorming, en moest daar bovenop nog de overgedragen opdrachten blijven uitvoeren in afwachting van de effectieve overname door de gefedereerde entiteiten

De RVA heeft er alles aan gedaan opdat de bevoegdheidsoverdracht naar de gewesten zo goed mogelijk gebeurt. De voorbereiding, die meer dan 4 jaar geleden begonnen is, was zeer intensief in 2015. Voor die voorbereiding werden heel wat experts gemobiliseerd en ze gebeurde in nauwe samenwerking met de gewesten. Het voorbereidende werk was aanzienlijk. Het betrof met name:

- het opstellen van de nieuwe federale reglementeringen;
- het uitwerken en uitvoeren van samenwerkings-protocollen tijdens de overgangperiode, dat wil zeggen de overgedragen materies beheren voor rekening van de gewesten in afwachting van de effectieve overdracht;
- het beheren van 4 begrotingen;
- het beantwoorden van gewestelijke parlementaire vragen;
- het leveren van statistieken en budgettaire ramingen op maat van de gewesten;
- het regelen van de procedures van ambtshalve of vrijwillige overdracht van personeelsleden, de overdracht van materieel;
- het analyseren en ontwikkelen van de talrijke nodige informaticastromen;
- het opleiden van het overgedragen personeel en het omkaderingspersoneel van de gewesten. Daar-toe gaven 109 lesgevers van de RVA een equivalent van 370 volledige dagen opleiding aan de personeels-leden van de gewesten en de gemeenschappen.

Hoewel de bevoegdheden juridisch gezien overgedragen zijn sinds 1 juli 2014, werd het merendeel van de bevoegdheden in werkelijkheid overgedragen op 1 januari 2016 of zullen ze worden overgedragen in de loop van 2016. De laatste bevoegdheden zullen overgedragen worden in principe op 1 januari 2017. In het kader van de continuïteit is de RVA deze bevoegdheden in 2014 en 2015 blijven uitvoeren tot op het tijdstip waarop de gewesten operationeel in staat waren om deze bevoegdheid uit te oefenen.

De RVA behoudt na de Staatshervorming zijn historische corebusiness (werkloosheid, werkloosheid met bedrijfstoeslag -het vroegere brugpensioen-, tijdskrediet, FSO,..) en 80 % van het budget en personeel. Dit betekent een globaal budget van +/- 9 miljard euro en een gemiddelde van zo'n 1 miljoen 200 duizend uitkeringstrekkers die een vervangingsinkomen krijgen ten laste van de RVA.

De reorganisatie van de RVA

Als de RVA een performante en proactieve administratie wil blijven, moet hij zijn structuren moderniseren en zich aan de maatschappelijke evoluties aanpassen. Er werd dus begonnen met een reorganisatie om zich aan te passen aan de zware budgettaire beperkingen, aan de Zesde Staatshervorming, aan de talrijke pensioneringen binnen de organisatie en aan de wervingsstop.

Zo heeft de Rijksdienst zijn manier van werken helemaal herzien en heeft hij een nieuwe structuur voorzien. 2015 is een overgangsjaar geweest waarin de 30 werkloosheidsbureaus geleidelijk werden gegroepeerd in 16 entiteiten. De verschillende productiediensten werden gegroepeerd in 7 processen om coherenter en efficiënter te werken en om de dossiers optimaal te behandelen.

Externe erkenningen

Na in 2014 het label 'Recognised for Excellence' met 5 sterren te hebben gekregen, het hoogste niveau van het EFQM-model, hebben de RVA en het FSO in maart 2015 de 'Benelux Excellence Award' gekregen. Die prijs wordt uitgereikt aan organisaties die zich onderscheiden door hun gebruik van uitstekende managementconcepten en door het behalen van uitzonderlijke resultaten.

Bovendien was de RVA, in juli 2015, de eerste federale administratie die het label 'Investors in People' heeft gekregen voor haar personeelsbeleid. De Rijksdienst heeft een tiental projecten gerealiseerd om te investeren in het welzijn van zijn personeelsleden en dat over een periode van ongeveer 4 jaar. Dat label is een erkenning die wordt toegekend aan organisaties die erin slagen om op een efficiënte manier investeringen voor de ontwikkeling van de medewerkers te koppelen aan organisatiedoelstellingen.